

Biblioteki zapłacą za wypożyczanie książek

3 października 2015

W tym roku duże zmiany w prawie autorskim. W sierpniu w życie weszła mała nowelizacja przepisów, kolejna – tzw. duża nowelizacja – czeka jeszcze tylko na podpis prezydenta. Zmiany będą dotyczyły m.in. dzieł sierocych i kwestii dozwolonego użytku.

Nowelizacja ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych pozwoli na dostosowania polskich przepisów do wymogów prawa unijnego. Dotyczy m.in. kwestii dozwolonego użytku publicznego, czyli sytuacji, kiedy można skorzystać z utworu bez zgody twórcy i zapłaty wynagrodzenia. Takie prawo będą miały jak do tej pory wyłącznie instytucje oświatowe, ale będą mogły z niego skorzystać w większej liczbie przypadków, np. przy kursach online. Dokument reguluje też możliwość wykorzystania dzieł przez osoby fizyczne czy biblioteki.

„Druga rzecz dotyczy wprowadzenia opłat bibliotecznych. Wydawca czy autor będzie dostawał rekompensatę z tego tytułu, że jego książka jest wypożyczana przez bibliotekę” – mówi agencji informacyjnej Newseria Biznes Maciej Hoffman, dyrektor generalny Izby Wydawców Prasy.

Szacowane wydatki na wynagrodzenia dla twórców i wydawców to 4-5 mln zł. Będą one pochodzić z dofinansowania przekazywanego przez resort kultury ze środków Funduszu Promocji Kultury. Tego typu rozwiązania wprowadziła już większość państw UE. Wynagrodzenie będzie przysługiwać autorom piszącym w języku narodowym, tłumaczom na język polski oraz twórcom grafik, ilustracji czy zdjęć, które są częścią danego utworu.

Kolejny punkt dużej nowelizacji dotyczy tzw. dzieł sierocych, czyli utworów, do których prawdopodobnie nie wygasły autorskie prawa majątkowe i jednocześnie nie ma możliwości dotarcia do

właścicieli tych praw w celu uzyskania ich zgody na legalną eksploatację. W zbiorach polskich instytucji kulturalnych znajduje się wiele książek, czasopism czy utworów muzycznych i filmowych, które z powodu nieznajomości autora są wyłączone z użytkowania.

„Przyjęto rozwiązania, które pozwolą wykorzystać to dzieło sieroce, a jednocześnie zobowiążą organizacje zbiorowego zarządu do tego, żeby wyszukała autora, twórcę czy wydawcę, po to, żeby potem zrekompensować płatność, która wpłynęła na jego konto za wykorzystanie tego dzieła sierociego” – wyjaśnia Hoffman. „To samo dotyczy utworów niedostępnych w handlu.”

Zgodnie z ustawą są to utwory wydane przed 1994 rokiem, których nie można kupić ani w internecie, ani w tradycyjnym obrocie. Archiwa, instytucje kultury, oświaty i jednostki naukowe będą mogły je digitalizować i udostępniać w sieci pod określonymi warunkami.

Kolejnym z istotnych założeń zmian w ustawie jest ułatwienie publikowania utworów nieobjętych ochroną praw autorskich, czyli pozostających w domenie publicznej. Nowe przepisy zdejmą z wydawców obowiązek odprowadzania 5 proc. uzyskiwanych w ten sposób przychodów, które do tej pory przekazywane były na Fundusz Promocji Twórczości. Fundusz ten zostanie zlikwidowany.

Duża nowelizacja została 11 września przyjęta przez Sejm po poprawkach Senatu. Teraz czeka na podpis prezydenta. Przepisy mają wejść w życie w styczniu 2016 roku.

To kolejna w tym roku zmiana w prawie. Mała nowelizacja weszła w życie 1 sierpnia br. Reguluje ona m.in. to, jak obliczać czas ochrony autorskich praw majątkowych do utworów słowno-muzycznych. Wydłuża też z 50 do 70 lat okres ochrony fonogramów i utrwalonych na nich wykonan, dzięki czemu twórcy będą mogli czerpać korzyści ze swoich dzieł znacznie dłużej.

„Tych zmian w prawie na pewno potrzeba o wiele więcej. To jest

np. kwestia uszczegółowienia dozwolonego użytku. Powstaje rozbieżność interesów twórców, wydawców i rynku, który chciałby mieć do wszystkiego dostęp, pobrać treści, miksować i robić na tej podstawie utwory. Ten problem będzie następował i trzeba go w sposób rozsądny załatwić” – mówi Maciej Hoffman. „W Europie też dyskutują o tym, czy wprowadzić np. opłatę internetową. Tylko kto się na to zgodzi. Myślę, że problem ten będzie narastał.”

Jak podkreśla, potrzebne są również zmiany w prawie prasowym, m.in. nowa definicja prasy czy dziennikarza.

Źródło: Newseria.pl